

Nurota tumani rekreatsiya imkoniyatlari

Qilichev Shoxrux Botirovich

O'zMU magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqola Nurota tumanining rekreatsion imkoniyatlarini tahlil qilishga bag'ishlangan. Tuman o'zining tabiiy landshaftlari, tarixiy yodgorliklari, muqaddas buloqlari va ekoturizm imkoniyatlari bilan ajralib turadi. Maqolada Nurota tumanining turistik salohiyatini oshirish uchun mavjud resurslar, infratuzilma va rivojlanish istiqbollari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, mintaqada turizmni rivojlantirish bo'yicha takliflar keltiriladi.

Kalit so'zlar: Nurota tumani, rekreatsiya, ekoturizm, tabiiy resurslar, tarixiy yodgorliklar, Chashma majmuasi, Aydarko'l, turistik infratuzilma.

Аннотация: Данная статья посвящена анализу рекреационных возможностей Нуратинского района Навоийской области Республики Узбекистан. Район выделяется своими природными ландшафтами, историческими памятниками, священными источниками и возможностями для экотуризма. В статье рассматриваются имеющиеся ресурсы, инфраструктура и перспективы развития для повышения туристического потенциала Нуратинского района. Также приводятся предложения по развитию туризма в регионе.

Ключевые слова: Нуратинский район, рекреация, экотуризм, природные ресурсы, исторические памятники, комплекс Чашма, Айдаркуль, туристическая инфраструктура.

Abstract: This article is dedicated to analyzing the recreational potential of the Nurata district in the Navoi region of the Republic of Uzbekistan. The district stands out for its natural landscapes, historical monuments, sacred springs, and ecotourism opportunities. The article examines the available resources, infrastructure, and development prospects for enhancing the tourism potential of the Nurata district. Additionally, proposals for developing tourism in the region are presented.

Keywords: Nurata district, recreation, ecotourism, natural resources, historical monuments, Chashma complex, Aydarkul, tourism infrastructure.

Kirish: Nurota tumani O'zbekistonning Navoiy viloyatida joylashgan bo'lib, o'zining xilma-xil tabiiy landshaftlari va boy tarixiy-madaniy merosi bilan mashhur.

Tuman shimoliy va g'arbiy qismlarida Qizilqum cho'li va Aydar sho'rxoklari, janubiy va sharqiy qismlarida esa Nurota va Oqtog' tizmalari joylashgan. Ushbu geografik xilma-xillik Nurotani turistik va rekreatsion maqsadlarda jozibador hududga aylantiradi. Maqola Nurota tumanining rekreatsion imkoniyatlarini tahlil qilish va turizm sohasini rivojlantirish bo'yicha takliflar ishlab chiqishga qaratilgan.

Asosiy qism: Tabiiy resurslar-Nurota tumanining tabiiy resurslari uning rekreatsion salohiyatining asosini tashkil etadi. Tuman hududida joylashgan Aydarko'l sohilidagi landshaftlar sayyohlar uchun jozibador bo'lib, bu yerda baliqchilik, qushlarni kuzatish va tabiatda dam olish imkoniyatlari mavjud. Aydarko'l atrofida 8 ta baliqchilik xo'jaligi faoliyat yuritadi, bu esa ekoturizm va mahalliy iqtisodiyotni rivojlantirish uchun muhim omil hisoblanadi. Bundan tashqari, Sentob qishlog'i o'zining so'lim tabiati, toza havosi va Qizil kitobga kiritilgan noyob flora va fauna turlari bilan ekoturizm markazi sifatida e'tirof etiladi.

Tuman hududidagi tog' yonbag'irlari va yaylovlar piyoda sayohatlar, otda sayr qilish va alpinizm kabi faol dam olish turlari uchun qulay sharoit yaratadi. Qizilqum cho'li esa cho'l sayyohligi va ekspeditsiyalar uchun imkoniyatlar taqdim etadi.

Tarixiy va madaniy meros

Nurota tumani o'zining boy tarixiy merosi bilan ham ajralib turadi. Tuman markazidagi Nurota shahri miloddan avvalgi 327-yilda Iskandar Maqduniy tomonidan asos solingan Nur qal'asi sifatida tanilgan. Shahar Buyuk Ipak yo'lining bir tarmog'ida joylashgan bo'lib, o'tmishda yirik savdo va harbiy-strategik markaz bo'lgan. Hozirgi kunda Nur qal'asi qoldiqlari va uning suv ta'minoti tizimi sayyohlar e'tiborini tortadi.

Chashma majmuasi Nurota tumanining eng muhim tarixiy va diniy yodgorliklaridan biridir. Bu majmua XVI-XVII asrlarda barpo etilgan bo'lib, muqaddas buloq va masjidni o'z ichiga oladi. Shayx Abulhasan Nuriy sharafiga nomlangan bu majmua diniy ziyoratgoh sifatida ham, tarixiy sayyohlik ob'ekti sifatida ham muhim ahamiyatga ega.

Bundan tashqari, tumanda Abdullaxon II davrida qurilgan Xonbandi suv ombori va qadimiy koriz (yer osti suv tizimlari) kabi gidrotexnika inshootlari saqlanib qolgan. Bu inshootlar qadimgi sug'orish texnologiyalarining noyob namunasi sifatida sayyohlar uchun qiziqarli hisoblanadi.

Rekreatsioon infratuzilma

Nurota tumanida avtomobil yo‘llarining umumiy uzunligi 500 km ga yaqin bo‘lib, asosiy transport turi avtomobil transportidir. Nurota shahridan Navoiy, Kattaqo‘rg‘on va boshqa yo‘nalishlarda avtobus qatnovi yo‘lga qo‘yilgan. Biroq, turistik infratuzilma hali to‘liq rivojlanmagan. Mehmonxonalar, dam olish uylari va sayyohlik majmualari soni cheklangan bo‘lib, bu sayyohlar oqimini oshirishda ma‘lum darajada to‘siq bo‘lib xizmat qiladi.

Tumanda “Chashma” o‘lkashunoslik muzeyi, 26 ta sport maydonchasi va 3 ta stadion mavjud bo‘lib, ular mahalliy aholi va sayyohlar uchun dam olish va sport bilan shug‘ullanish imkoniyatlarini taqdim etadi. Shuningdek, sog‘liqni saqlash infratuzilmasi, jumladan, markaziy kasalxona va qishloq vrachlik punktlari sayyohlarning xavfsizligini ta‘minlashga xizmat qiladi.

Muhokama

Nurota tumanining rekreatsioon imkoniyatlari katta salohiyatga ega bo‘lsa-da, bir qator muammolar mavjud. Birinchidan, turistik infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi sayyohlar oqimini cheklaydi. Ikkinchidan, mahalliy va xorijiy sayyohlar uchun reklama va axborot tarqatish tizimi yetarlicha samarali emas. Uchinchidan, tabiiy resurslardan foydalanishda ekologik muvozanatni saqlash masalasi dolzarb bo‘lib qolmoqda. Masalan, Aydarko‘l atrofidagi baliqchilik xo‘jaliklari va turistik faoliyatning ko‘payishi ekologik muammolarga olib kelishi mumkin.

Biroq, tumanning boy tarixiy-madaniy merosi va tabiiy landshaftlari uni O‘zbekistonning muhim turistik yo‘nalishlaridan biriga aylantirish imkonini beradi. Xususan, Sentob qishlog‘ining etnik va ekoturizm markazi sifatida rivojlanishi xorijiy sayyohlar uchun jozibadorlikni oshirishi mumkin. Shuningdek, 2019-2021 yillarda Nurota tumanini kompleks rivojlantirish dasturi doirasida investitsiya loyihalari va infratuzilma yaxshilanishi turizm sohasiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatishi kutilmoqda.

Xulosa va takliflar

Nurota tumani tabiiy landshaftlari, tarixiy yodgorliklari va ekoturizm imkoniyatlari bilan O‘zbekistonning muhim rekreatsioon hududlaridan biridir. Tumanning turistik salohiyatini to‘liq ro‘yobga chiqarish uchun quyidagi takliflar keltiriladi:

1. **Infratuzilmani rivojlantirish:** Mehmonxonalar, dam olish uylari va sayyohlik majmualari sonini ko‘paytirish, shuningdek, transport tarmog‘ini yaxshilash.

2. **Reklama va axborot tarqatish:** Nurota tumanining turistik imkoniyatlari haqida ingliz, rus va boshqa tillarda video-taqdimotlar tayyorlash va ularni xalqaro platformalarda tarqatish.

3. **Ekologik barqarorlik:** Aydarko‘l va Sentob qishlog‘i kabi tabiiy hududlarda ekologik muvozanatni saqlash uchun barqaror turizm amaliyotlarini joriy etish.

4. **Mahalliy aholi ishtiroki:** Mahalliy aholini turizm sohasiga jalb qilish, masalan, etnik qishloqlarda uy-joy xizmatlari va mahalliy hunarmandchilik mahsulotlarini taklif qilish orqali.

Ushbu choralar Nurota tumanini nafaqat mahalliy, balki xalqaro sayyohlar uchun jozibador destinatsiyaga aylantirishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Nurota tumani — Vikipediya.uz.wikipedia.org
2. Nurota District — Wikipedia.en.wikipedia.org
3. Navoiy viloyati Nurota tumani Sentob qishlog‘i fotosayohat. navoitourism.uz
4. Nurota — Vikipediya.uz.wikipedia.org
5. Rekreatsiya resurslarini baholash. geografiya.uz
6. 645-son 02.08.2019. Nurota tumanini kompleks rivojlantirish chora-tadbirlari. lex.uz

Research Science and Innovation House